

Briselē, 2022. gada 4. aprīlī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0095(COD)

7854/22
ADD 8

COMPET 210
IND 104
MI 255
ENER 123
ENV 318
CONSOM 82
CODEC 433
IA 37

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 31. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 83 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS - IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS [...] - Pavaddokuments dokumentam - Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ Direktīvu 2009/125/EK

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 83 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 83 *final*

Briselē, 30.3.2022.
SWD(2022) 83 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentam

**Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai,
ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ
Direktīvu 2009/125/EK**

{COM(2022) 142 final} - {SEC(2022) 165 final} - {SWD(2022) 81 final} -
{SWD(2022) 82 final}

Kopsavilkuma lapa
Ilgospējīgu produktu iniciatīvas ietekmes novērtējums
A. Rīcības nepieciešamība
Kādēļ? Kādas problēmas tiek risinātas? Galvenā problēma ir tā, ka patēriņš un ražošana nav ilgtspējīgi, un esošie ES produktu un iekšējā tirgus noteikumi to pienācīgi nerisina, tāpēc valstu noteikumi par produktu ilgtspēju kļūst arvien atšķirīgāki. <u>1. apakšproblēma. Produktu izstrādē netiek pietiekami ņemta vērā ietekme uz vidi visā aprites ciklā, tostarp apritīguma aspekti.</u> Tāpēc produkti tiek bieži nomainīti, un tas ietver būtisku enerģijas un resursu patēriņu, kas vajadzīgs, lai saražotu un izplatītu jaunus produktus un iznīcinātu vecos produktus. <u>2. apakšproblēma. Ekonomikas operatoriem un iedzīvotājiem joprojām ir pārāk grūti veikt ilgtspējīgas izvēles saistībā ar produktiem,</u> jo pietrūkst attiecīgas informācijas un cenas ziņā pieejamu iespēju to darīt. Tā rezultātā tiek zaudētas iespējas ilgtspējai un vērtības saglabāšanas darbībām, tiek ierobežots pieprasījums pēc otrreizējiem materiāliem un likti šķēršļi aprites uzņēmējdarbības modeļu pieņemšanai. <u>3. apakšproblēma. Neoptimāla spēkā esošo ekodizaina jomas tiesību aktu piemērošana.</u> Lai gan Ekodizaina direktīva kopumā ir bijusi veiksmīga, viss tās potenciāls netiek izmantots sistemātiski. Pašlaik tās darbības joma attiecas vienīgi uz energopatēriņu ietekmējošiem produktiem, lai gan citi produkti arī rada būtisku ietekmi uz vidi. Citi svarīgi risināmie jautājumi ir būtiska kavēšanās jauna produktu regulējuma pieņemšanā un neatbilstība. Ko plānots panākt ar šo iniciatīvu? Vispārīgais mērķis ir samazināt produktu aprites cikla negatīvo vidisko un sociālo ietekmi un uzlabot iekšējā tirgus darbību. Konkrētie mērķi ir šādi: 1) uzlabot produktu ilgtspēju, 2) nodrošināt labāku piekļuvi informācijai par ilgtspēju visā piegādes ķēdē, 3) stimulēt ilgtspējīgākus produktus un uzņēmējdarbības modeļus, lai uzlabotu vērtības saglabāšanu, 4) uzlabot ilgtspējīgu produktu tiesību aktu satvara piemērošanu. Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība? Lai nodrošinātu saskaņotu un labi funkcionējošu iekšējo tirgu visās dalībvalstīs un tādējādi vienlīdzīgus konkurences apstākļus ekonomikas operatoriem, kas darbojas iekšējā tirgū, ir svarīgi ieviest kopīgu noteikumu kopumu, kas ietver prasības attiecībā uz produktiem un pienākumu sniegt uzticamu informāciju tiešajiem lietotājiem. Bez ES līmeņa iniciatīvas un tās faktiskas piemērošanas šajā ietekmes novērtējumā novērtētās problēmas netiks pilnībā un saskaņoti risinātas visā ES. Lai gan valstu iniciatīvas (dažas no tām jau tiek īstenotas) sniedz zināmu labumu valsts līmenī, tās neizbēgami vēl vairāk sadrumstalos iekšējo tirgu un sarežģīs patērētāju izvēli.
B. Risinājumi
Kādi leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi ir apsvērti? Vai ir risinājums, kuram tiek dota priekšroka? Kādēļ? Ir apsvērti vairāki sešu galveno risinājumu apakšrisinājumi un salīdzināti ar pamatscenāriju (1. risinājums). Risinājumi attiecas uz: • produktu tvēruma paplašināšanu ekodizaina jomas tiesību aktos (2. risinājums), • produktu ilgtspējas prasību paplašināšanu (3. risinājums), • informāciju par ilgtspēju patērētājiem un uzņēmumiem (4. risinājums), • ilgtspējīgāku produktu izcelšanu, izmantojot stimulus (5. risinājums), • pasākumiem aprites ekonomikas un vērtības saglabāšanas jomā (6. risinājums), • stingrāku ekodizaina regulējuma piemērošanu (7. risinājums). Vēlamā kombinācija ietver rīcību saistībā ar katru no risinājumiem, tostarp ekodizaina darbības jomas paplašināšanu, iekļaujot plašu produktu klāstu, piemēram, tekstilizstrādājumus, mēbeles un starpproduktus ar lielu ietekmi; ilgtspējas prasību būtisku pastiprināšanu; jaunu prasību ieviešanu attiecībā uz informāciju par produktiem, tostarp digitālās produkta pases izveidi. Citas darbības ietver publisko iestāžu stimulus ilgtspējīgiem produktiem un pasākumus nolūkā novērst nerealizēto patēriņa preču iznīcināšanu. Paredzēti arī dažādi pasākumi ekodizaina noteikumu piemērošanas pastiprināšanai. Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem Lielākā daļa ieinteresēto personu iestājās par visaptverošu ilgtspējīgu produktu iniciatīvas ("IPI") satvara

darbības jomu, kas aptver plašu produktu klāstu un visa aprites cikla pieeju. Atbalsts ekodizaina darbības jomas paplašināšanai ir spēcīgs, un pastāv vispārēja vienprātība par to, ka Aprites ekonomikas rīcības plānā¹ noteiktie sektori ir jānosaka par prioritāti, un jo īpaši ražotāji/importētāji dod priekšroku pieejai, kurā tiek stingri ņemtas vērā produktu īpatnības. Pastāv vispārēja vienprātība (tostarp ražotāju/importētāju, MVU, mazumtirgotāju un atkritumu apsaimniekotāju vidū), ka skaidru, visaptverošu, saistošu tiesību aktu un uzticamas informācijas neesība rada šķēršļus ilgtspējīgu produktu lielākai pieejamībai, tāpat kā nevienmērīga prasību izpilde attiecībā uz produktu ilgtspēju. Kopumā pārliecinošs vairākums visās ieinteresēto personu grupās atbalsta digitālās produktu pases. Lielākā daļa visu ieinteresēto personu (tostarp publiskā sektora iestādes) pauda atbalstu obligātam zaļajam publiskajam iepirkumam un piekrīt, ka vajag vairāk stimulu, lai pārvirzītu pieprasījumu uz ilgtspējīgiem produktiem. Tiek uzskatīts, ka, lai īstenotu IPI, ir nepieciešamas stingrākas izpildes un tirgus uzraudzības darbības (piemēram, inspicēšana vai revīzijas).

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādas ir vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) priekšrocības?

Iedzīvotāji gūs labumu no plašākas ilgtspējīgāku produktu un ar produktiem saistītu iespēju (piemēram, remonta) pieejamības. Produkti ar sliktāko sniegumu tiks pakāpeniski izņemti no tirgus, tādējādi tiks nodrošināti tādi ieguvumi kā uzlabota produktu ilgzinātība, uzticamība un remontējamība. Prasības nodrošināt produktu kvalitatīvu reciklēšanu un palielināt to reciklētā materiāla saturu veicinās otrreizējo izejvielu piedāvājuma un pieprasījuma palielināšanos. Uzlabotai informācijai par produktu ilgtspējas aspektu pieejamībai būtu jāatvieglo patērētāju izvēle un jāpapildina citas ES līmeņa iniciatīvas šajā jomā². Pasākumi, kuru mērķis ir pārvirzīt sabiedrības pirkstspēju uz ilgtspējīgākiem produktiem, nodrošināt vērtības saglabāšanu un veicināt aprites ekonomikas praksi, palīdzēs padarīt tirgu zaļāku. Kopumā produktu tirgus tiks padarīts zaļāks, nodrošinot ekonomiskus un sociālus ieguvumus. Būs arī būtiski vidiski ieguvumi, tostarp ievērojami samazinātas SEG emisijas.

Kādas ir vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) izmaksas?

IPI paredzētās pamatarhitektūras dēļ vēlamo risinājumu kopējās izmaksas ir grūti precīzi noteikt. Lai gan būs noteiktas sākotnējās izmaksas, kas saistītas ar regulējuma izveidi un IPI pasākumu sagatavošanu, būtiskākās izmaksas, visticamāk, radīsies tikai pēc tam, kad šie pasākumi tiks noteikti prioritārajiem produktiem. Kopumā tas nozīmē, ka produktu ražošanā iesaistīto ekonomikas dalībnieku izmaksas, visticamāk, palielināsies un dažas izmaksas pāries uz patērētājiem. Tomēr pieredze ar Ekodizaina direktīvu liecina, ka patērētāju finansiālie ietaupījumi ilgtermiņā vairāk nekā kompensē palielinātās izmaksas. Saskaņā ar IPI ir arī skaidri redzams potenciāls gūt labumu no ekspluatācijas laikposma pagarināšanas un ražošanas procesa uzlabojumiem. Turklāt ražošanas izmaksu pieaugumu var kompensēt arī citu uzņēmumu ietaupījumi vērtības ķēdē. Visu IPI pasākumu pamatā būs ietekmes novērtējumi un apspriešanās procesi, kuros izmaksas un ieguvumi tiek pārbaudīti, lai nodrošinātu proporcionalitāti.

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

Uzņēmumiem, tostarp MVU, būs papildu izmaksas, kas tiks analizētas turpmāko īstenošanas pasākumu kontekstā, bet ietekmes mazināšanas iespējas tiks izskatītas pievienotajos ietekmes novērtējumos. Visas atbilstības nodrošināšanas izmaksas būs samērīgas, un dažas no tām var tikt pārliktas uz patērētājiem (kas savukārt laika gaitā tiks kompensētas, kā aprakstīts iepriekš). Uzņēmumiem, kuri darbojas pāri ES robežām, saskaņotās prasības ES līmenī, visticamāk, samazinās kopējās atbilstības nodrošināšanas izmaksas, jo ar tām aizstās dažādas esošās vai plānotās prasības valstu līmenī. Būs arī tieši ieguvumi uzņēmumu konkurētspējai, arī saistībā ar darbību pārvirzīšanu no primāro izejvielu apstrādes uz otrreizējo izejvielu apstrādi un no produktu ražošanas uz uzturēšanu, atkalizmantošanu, pārjaunošanu, remontu un lietotu preču tirdzniecību, kas, kā paredzams, sniegs būtiskus ieguvumus MVU, jo tie ir aktīvāki šajos sektoros. Lai gan MVU ir norādījuši, ka noteiktu negatīvu ietekmi var radīt daži no galvenajiem pasākumiem saskaņā ar vēlamajiem politikas risinājumiem, daudzi arī uzskata, ka to var kompensēt un laika gaitā radīt pievienoto vērtību (piemēram, samazinātu materiālu izdevumu, uzlabotas klientu lojalitātes, zaļāku produktu tirgus labākas pieejamības, reputācijas uzlabojumu u. c. iemeslu dēļ).

Vai tiks būtiski ietekmēti dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?

Vēlamo risinājumu dēļ dalībvalstīm būs administratīvās izmaksas, jo īpaši papildu cilvēkresursu nepieciešamība. Kopumā nav gaidāms, ka tās būs nozīmīgas salīdzinājumā ar risinājumu sniegtajiem ekonomiskajiem,

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en.

² Jo īpaši [Zaļuma norāžu iniciatīva](#) un iniciatīva [Patērētāju iespēcināšana zaļās pārkārtošanās procesā](#).

vidiskajiem un sociālajiem ieguvumiem.
Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?
Prasības nediskriminējošā veidā attiektos uz uzņēmumiem Eiropā un ārpus tās, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus ilgtspējīgiem produktiem, kas tiek laisti ES tirgū. Prasības būtu saskaņā ar ES starptautiskās tirdzniecības saistībām.
D. Turpmākie pasākumi
Politikas pārskatīšanas termiņš
IPI izvērtējums astoņus gadus pēc tās stāšanās spēkā tiks balstīts uz pārskata pētījumiem par konkrētām produktu grupām, un tajā tiks pārbaudīts, kas darbojas un kas nedarbojas labi.